

TERVIS

Vastuvõtule mitte ilmumine läheb patsiendile kulukaks

Septembris kehtima hakkava seadusemuudatuse, mille alusel peab visiidile ilmumata jätnud patsient järgmisel korral topelttasu maksma, kiidavad heaks nii arstid kui patsiendid. Kuidas antud muudatust ellu viima hakatakse, ei ole Järvamaa haigla arstidele veel päris selge.

SIIVI KORI
rleht@tyri.ee

Järvamaa haigla ravijuht Uno Kiplok ütles, et haigete vastuvõtule ilmumata jätmise on tõsine probleem, mille lahendamiseks ongi antud seadusemuudatus vastu võetud. „Kella ja kalendrit peab tundma,” ütles Kiplok. „Tean omast käest, kui halb on, kui keegi tulemata jätab ja pead tühja istuma, teades, et paljud abivajajad ootavad järjekorras. Kui keegi tõesti tulla ei saa, on viisakas, kui ta sellest arsti teavitab. Siis saame tema asemel vastuvõtule kutsuda mõne teise haige,” rääkis Kiplok. Seaduses ette nähtud 24-tunnine etteteatamise aeg võib tema sõnul ka lühem olla. „Kui hommikulgi teada saaksime, et keegi tulemata jääb, jõuaksime vastuvõtule kutsuda mõne abivajaja siitsamast Paidest,” arvas Kiplok.

Kuidas seadusemuudatus Järvamaa haiglas toimima hakkab, ei ole veel selge.

Hambaarsti Helgi Hansari arvates moodustab visiiditasu hambaravi summast vaid tühise osa, mille kahekordistamine vaevalt „unustajaid” distsiplineerib.

Anu Bollverk

„Praegu on suvi ja puhkuste aeg. Peaarst on puhkusel, peagi lähen ka ise. Enne otseuse vastuvõtmist on vaja ära kuulata kõikide arstide arvamused ja ettepanekud. Alles suve lõpus, kui kõik on jälle tööl tagasi, teeme koosoleku, kus probleemi arutame,” rääkis Kiplok. Kuni peaarst ei ole uut visiiditasude korda käskkirjaga kinnitanud, ei oska ravijuht asja lähemalt kommenteerida.

Seaduse järgi saab topeltvisiiditasu sanktsiooni-

na kehtestada ainult tervise-teenustele, kus on visiiditasu ravikindlustusseadusega ette nähtud. Topeltvisiiditasu kehtestavat seadusesätet saab rakendada siis, kui patsient soovib tervishoiuteenust samalt osutajalt, kelle juurde ta jättis eelmine kord tulemata. Oluline ei ole, kui kaua aega sellest möödab on või mitu korda on tulemata jäetud.

Türlane Ivi Saviste ütles seadusemuudatusest kuuldes, et see on talle uudiseks, kuid mõõnis, et põhimõtte-

liselt on tegemist õige asjaga. „Ravijärjekorrad on pikad ja arsti juurde õigel aja minemata jätkavad pikendavad neid veelgi,” ütles ta. Patsiendi sõnul on raha see, mis inimesi distsiplineerib. „Haige olla on küllalt kulukas. Rohud on väga kallid ja sõit eriarsti juurde läheb korralikult maksma. Inimene, kes selle kõigega arvestama peab, kergekäeliselt topeltvisiiditasu maksta ei taha. Pigem ikka püüab ettenähtud ajast kinni pidada,” ütles Ivi Saviste.

Tervisekeskus annab hoolimata arstide vähesusest oma parima

Kuigi arsti juurde minnes võib tabada üllatus, et oma perearst täna vastu ei võtagi, teevad tööl olevad doktorid kõik, et keegi Türi arstiabi ei jääks. Septembrist kehtima hakkav ravikindlustusseaduse muudatus perearstide vastuvõttu ei puuduta.

SIIVI KORI
rleht@tyri.ee

Türi tervisekeskuse juhataja, perearsti Toomas Tamme sõnul põhjustab tänavune kõikuva ilmastikuga suvi krooniliste haiguste ägenemist, kuid viirushaigustesse nakatumine ei ole suurenenud. „Tööd on perearstidel siiski rohkem, sest kõik suvele iseloomulikud hädad – näiteks traumade suurenemine – on ka tänavu platsis,” ütles Tamm. Kuna perearstid Lea Urb ja Liivi Roosileht on puhkusel, ravivad nende patsiente doktorid Toomas Tamm

ja Piia Tamm.

„Üks perearsti koht on meil täitmata, sest pensionile jäänud Mare Jaaniste asendamiseks oleme korraldanud juba kaks konkurssi, kuid mõlemad on ebaõnnestunud,” rääkis tervisekeskuse juhataja. Uus konkurss kuulutatakse välja aasta lõpul. „Perearsti nimistu on alles ja uue arsti leidmiseni lahendab patsientide lihtsamaid probleeme pereõde Tatjana Gritsenko, kellel on velskri kvalifikatsioon,” selgitas Tamm. „Kui ikka arsti abi vaja läheb, siis teenivad endiseid doktor Jaaniste patsiente kõik meie tervisekeskuse perearstid,” lisas ta.

Uue arsti leidmine on küllalt keeruline, sest Toomas Tamme sõnul lihtsalt ei leidu soovijaid. „Mõlema konkursi ajal pöördusime ka Tartu ülikooli residentuuris õppivate tudengite poole, kuid Türiale tööle tulla ei soovinud keegi,”

rääkis ta. „Probleemi oleme arutanud ka valla volikogus ja vald aitaks noorele arstile igati kaasa nii elukoha leidmisel kui muude ettetulevate probleemide lahendamisel, kuid keegi ei ole siiani soovigi avaldanud, et saaks läbirääkimisi alustada ja pakkumisi arutada,” ütles Tamm.

Ravikindlustusseaduse muudatus, mille alusel tuleb visiidile ilmumata jätmisel järgmine kord topeltvisiiditasu maksta, Türi perearste ei puuduta, sest nemad visiiditasu ei võta. Seepärast ei oska doktor Tamm nimetatud muudatust kommenteerida. „See probleem on rohkem suurte haiglatel, kus järjekorrad nii pikad, et haiged jõuavad arsti juurde tuleku aja ära unustada,” ütles ta. Türi tervisekeskuses võtavad eriarstidest vastu kirurg, neuroloog, nina-kõrva-kurguarst, günekoloog, silmaarst ja psühhiaater. Nende vastuvõ-

tule minnes tuleb maksta visiiditasu.

Toomas Tamme sõnul juhtub ka perearstidel, et mõned patsiendid jätkavad vastuvõtule tulemata, kuid suuri probleeme see siiani põhjustanud ei ole. „Muidugi oleks tore, kui patsiendid arstile ette teataksid, et nad varem kirja pandud ajal tulla ei saa – siis saaks arst oma päeva paremini planeerida ja teisi hädali aidata,” ütles ta. Türi tervisekeskuses veel interneti teel aega kinni panna ei saa ja nii on tulemata jätmisest ette teatamine nädalavahetustel pea võimatu. „Kui rakendub üle-eestiline e-tervise programm, siis avaneb ka meie patsientidel võimalus arstiaega kinni panna ja sellest loobuda interneti teel ja igal neile sobival ajal,” ütles perearst Toomas Tamm. Kuupäeva, millal selline võimalus avaneb, ta täna veel öelda ei oska.

Allergiast on võimalik pääseda

Allergia on organismi ülitundlikkus mõnede keskkonna mõjutustele ja ka ainetele. Allergia ongi allergiliste haiguste põhjus. Kõige enam on levinud allergiline nohu (heinanohu, heinapalavik) – haigus, mida põevad teatud taimeliikide õietolmu suhtes ülitundlikud inimesed.

Haigus kestab kogu öitsemis-(tolmlemis-)aja ning avaldub nohu, konjunktiviidi ja astmahoogude kujul. Paljud inimesed on tundlikud ka ravimite suhtes, eriti ohtlikud on antibiootikumid ja mitte üksnes tablettidena, vaid ka salvidena. Novokaiini suhtes tundlikud inimesed peavad jälgima nohusalvide ja tablettide kooslust, sest üsna väike kogus võib põhjustada raskel kujulise ja raskelt ravitava haiguse. Tänapäeval on üha rohkem inimesi, kes on ülitundlikud ka joodi suhtes. Enne joodi nahale määrimist või sellest preparaatide kasutamist tuleks käe randmel mikroannusega proovida.

Olen kohanud inimesi (eriti A-veregrupi puhul), kes liha söömisest loobumise ja taimravile pühendumisega on vabanevad allergiast. Loomulikult on kanaliha ja kala söömine lubatud, kuid vähemalt 5-6 kuud järjest tuleks pühendada taimetoidule.

Allergiast on võimalus pääseda, kui võtame end tõsiselt käsile. Üks on kindel – taimedel on allergia-, põletiku- ja sügelemisvastane ning valuvaigistav toime. Samal ajal, kui joo me teed taimedest, mis puhastavad verd, peaks tegema taime-dega ka vanne, kompressid ja loputusi. Selleks tuleks varuda taimedest tinktuure ja õlisid (salve). Oluline on õigesti toiduda ja kasutada puhtaid toiduaineid. Kahjuks satub tänapäeval toidulauale üha enam toiduainetetööstuse valmisprodukte, kus on ohtralt säilitus-, värvaineid jt keemilisi ühendeid. Puhtuse all ma mõtlen toiduaineid, mida organism meeleldi omastab, näiteks aedviljad nagu punapeet, värsked kapsas, porgand, sibul, küüslauk, kõrvits jt.

Raviva toimega on ka paljud maitsetaimed nagu till, petersell, seller, majoraan, iisop, piparmünt, aed-liivatee jt. Ka paljud piimasaadused nagu A-hapupiim, pelt jt võivad olla organismi ravivad. Tahan meelde tuletada, et kasutaksime kodumaiseid puuvilju, marju, aiasaadusi. Imporditud marju, puuvilju on tihti mürgitatud annustega, mida allergiline inimene kohe tunnetab. Lisatakse lõhna- ja värvaineid, eriti kondiitritoodetele. On juhtumeid, kus on värvitud isegi rohelisi herneid, kurke, piprakaunu, aedube, kokteilikirssi. Värvitakse isegi sinki ja vorstisaadusi, lisatakse nitritit, mis on eriti kahjulik. Tegemist on antioksüdantidega, mis aeglustavad toiduainete riknemist õhuhapniku mõjul. Kahjulik on ka Na-glutamaadi lisamine suppidele, kastmetele, puljongitele. Viimast kasutatakse puljongikuubikute tootmisel, seepärast on pidev ja pikaaegne kuubikute kasutamine samuti kahjulik.

Kui E-ainete lisamine on rangelt normeeritud, ei ole iial teada, kui palju üks või teine inimene üht või teist sellist toiduainet sööb. Lapsed ei tunne piiri krõbe-kartulite söömisel, kuhu on lisatud Na-glutamaati. Viimane süvendab allergia nähte, kui selleks on soodumus. Kuna kõiki lisaineid tundma õppida on üpris keeruline, veel enam teada nende ohtlikkusest, tuleks lihtsalt hoiduda imporditavatest toiduainetest.

Tihti pakume üle väljendiga „toiduallergia”, pigem võib tegemist olla toidutalumatusega. Kui näiteks on probleem piima laktoosiga, siis pole tegemist allergiaga – teil puudub lihtsalt ensüüm selle lõhustamiseks. Olete laktoosi suhtes intolerantne, mitte allergiline. See talumatuse ei tähenda tingimata seda, et jääte piima juures haigeks. On olemas piimatooted, kuhu on lisatud laktoosi ensüüme, tehes need intolerantsetele kergemini omastatavaks.

Arvan, et toiduallergia puhul on tegemist reaktsiooniga, mis leiab aset mitte seedetraktis, vaid immuunsüsteemis. Viimane loob mõnele toidule sõna otseses mõttes antikehi. Reaktsioon on kiire ja tugev – lööbed, tursed, krambid vms sümptomid, mis osutab, et organism võitleb, püüdes end mürgisest toiduainest vabastada. Toiduallergia diagnoos ei ole kerge. Üks võimalus on nahaproov. Kuid nahaproovi korral võib aga nahas tekkida põletik ka nende toiduainete puhul, mille söömisel ei põhjusta allergiat. Parim kodune uuring on see, kui kordamööda välditakse kahtlustatavaid toiduaineid 3-5 päeva ja seejärel lisatakse üks kord päevas. Kui tekivad allergia sümptomid, jäetakse see toiduaine edaspidi toidust välja. Tihtipeale kardetakse testide tulemusena lastele piima anda, kuna avastatakse tundlikkust piimavalgu suhtes. Ometi on kogemused näidanud, et vähehaaval piimaga harjutades talumine paraneb.

Tänapäeval on toiduallergia üks komplitseeritumatest toitumisprobleemidest. Toiduallergia vältimiseks on kõige tähtsam toita imikut rinnapiimaga ja seda võimalikult kaua.